

21

22

23

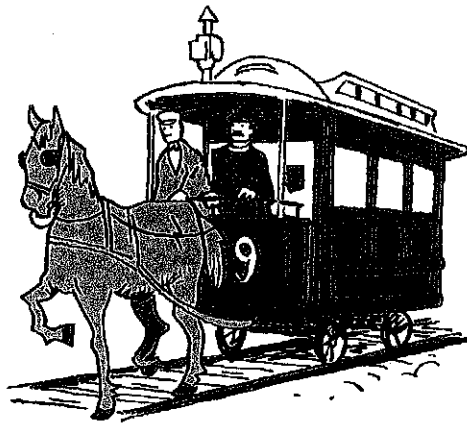
24

Dit moet je weten

Rijden en vliegen

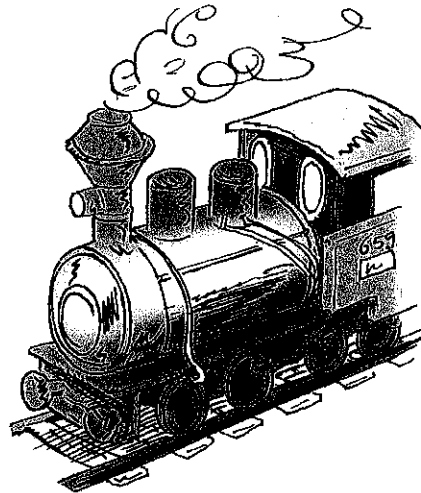
Toen opa en oma kind waren, hadden alleen rijke mensen een auto. Al gauw konden meer mensen een auto betalen. De Eend was erg in trek, omdat hij goedkoop was.

Fietsen waren toen allemaal zwart van kleur. Alleen racefietsen hadden versnellingen. Heel veel mensen gingen op de fiets naar hun werk. De ANWB werd opgericht voor fietsers.

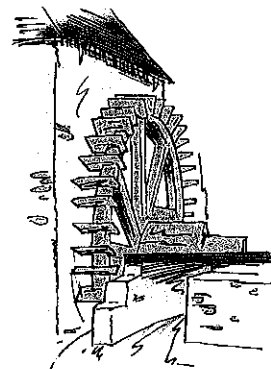
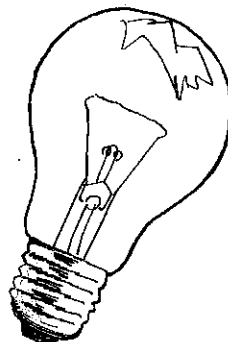
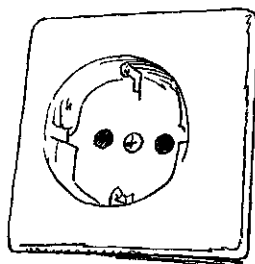
In de stad van honderd jaar geleden reed soms nog een paardentram. De treinen reden op stoom. De stoker op de trein zorgde voor het vuur van de stoommachine.

Twee Amerikaanse broers bouwden honderd jaar geleden het eerste motorvliegtuig. Ze gebruikten metalen buizen en zeildoek. Het vliegtuigje bleef de eerste vlucht twaalf tellen in de lucht. Het vloog 40 meter ver.

Molens in de wind

Honderd jaar geleden waren er veel windmolens in ons land. Ze stonden op de dijken langs het water. Als het waaide, draaiden de wieken. Daardoor draaiden er in de molen twee molenstenen. De molenaar kon zo het graan malen. In sommige molens trok een paard de maalstenen in het rond. Andere molens hadden een waterrad. Wind, paard en water konden niet op tegen moderne motoren. Daardoor verdwenen veel molens.

In veel steden stonden honderd jaar geleden gaslantaarns. Lantaarnopstekers staken die 's avonds aan. Als het ochtend werd, deden ze de lantaarns weer uit.

Kachels brandden vijftig jaar geleden op kolen. De kolenman bracht ze. De mensen bewaarden de kolen in een kolenkist.

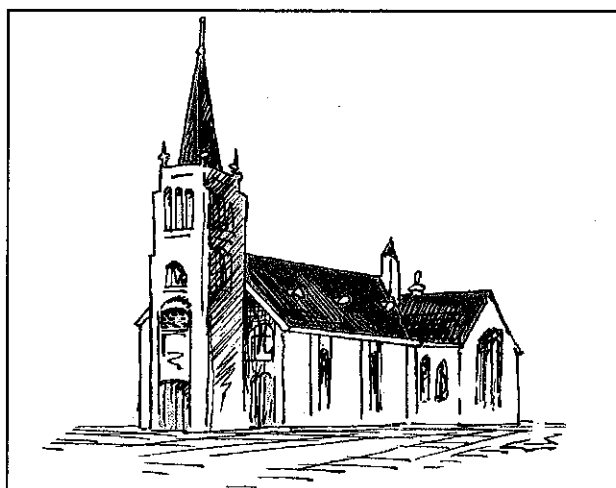
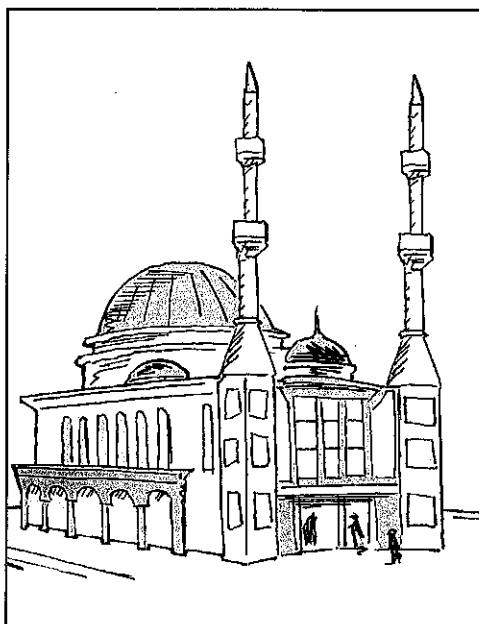
Ongeveer tweehonderd jaar geleden werd ontdekt hoe elektriciteit kon worden gemaakt. Zo'n honderd jaar geleden kwamen er elektrische gloeilampen. Later vond men apparaten uit die op stroom werken, zoals stofzuigers.

Torens in de stad

In een stad zie je veel torens. Sommige torens hebben een klok. Torens horen vaak bij een kerk of een moskee. Daar komen mensen om samen te bidden en te zingen. Een christelijke kerk was vroeger het hoogste gebouw in de stad. De ramen zijn vaak van glas-in-lood. Op de muren staan veel schilderijen. In de kerk staan houten banken. De klokken luiden voor een trouwfeest of begrafenis. De verhalen over God staan in de bijbel.

De toren van een moskee heet minaret. Op de binnenplaats van een moskee kun je je schoenen uitdoen en je voeten wassen. In de moskee staan geen stoelen. Er liggen kleden op de vloer. Daar wordt op gebeden. De verhalen van Allah staan in de koran.

De kerk voor de joden is de synagoge. Van binnen is die in mooie kleuren geschilderd. Er staat een grote kandelaar voor zeven kaarsen. De verhalen van God staan op rollen papier, de thora.

Waar kom jij vandaan?

Er waren vroeger mensen die uit ons land weggingen. Ze verhuisden naar Indonesië. Er was hier geen land meer voor hun boerderij. Ze hoopten daar een baan te vinden. Zestig jaar geleden kwamen er weer veel mensen uit Indonesië terug naar Nederland. Ook mensen uit Suriname en de Nederlandse Antillen kwamen in ons land wonen.

Zo'n veertig jaar geleden waren er veel arbeiders nodig in fabrieken. Gastarbeiders kwamen hier werken, omdat er in hun eigen land te weinig werk was.

Soms moeten mensen uit hun land vluchten, omdat er oorlog is. Zij wonen in Nederland eerst in een centrum voor asielzoekers. Na een tijdje horen ze of ze in ons land mogen blijven.